

Ewolucja właściwości magnetycznych w roztworach stałych $UPd_{1-x}T_xGe$, gdzie $T=Ru, Co$.

Daniel Gralak

16.08.2017

Streszczenie

W ramach pracy doktorskiej, zbadano ewolucję magnetyczną dwóch pseudopotrójnych roztworów stałych: $UPd_{1-x}Ru_xGe$ oraz $UPd_{1-x}Co_xGe$. Polikrystaliczne próbki zsyntezowano w piecu łukowym w atmosferze ultraczystego argonu, a następnie scharakteryzowano za pomocą dyfrakcji rentgenowskiej. Przy użyciu aparatury dostępnej na terenie Instytutu, zbadano szereg własności fizycznych tj.: namagnesowanie w zakresie temperatur 1.7 K - 400 K w polu magnetycznym o indukcji do 7 T, podatność zmiennoprądową ac w przedziale częstotliwości od 1 kHz do 10 kHz, ciepło właściwe, opór elektryczny i magnetoopór, a także efekt Halla w zakresie temperatur 0.4 K - 300 K w polu magnetycznym do 9 T.

Magnetyczny stan podstawowy związków bazowych $UPd_{1-x}Ru_xGe$ znacznie różni się od siebie. $UPdGe$ to ferromagnetyk z temperaturą Curie $T_C = 30$ K, podczas gdy $URuGe$ to paramagnetyk i fluktuator spinowy (FS). Pod wpływem stechiometrycznego podstawienia rutenu za pallad, właściwości magnetyczne układu uległy zmianom na poziomie podstawowym. Tym samym, sporządzony został diagram fazowy dla $UPd_{1-x}Ru_xGe$, który z jednej strony ujawnił stan magnetyczny reprezentowany m.in. przez antyferromagnetyzm, zaś z drugiej obszar niemagnetyczny. Ciekawe własności zaobserwowano dla związku znajdującego się na granicy magnetyczno-niemagnetycznej, w obszarze tzw. niestabilności magnetycznej. Ważnym wynikiem tychże badań było odkrycie własności stanu cieczy nielandauowskiej dla składu $x_{cr} = 0.68$, zmieniających się w sposób następujący: a) podatność magnetyczna $\chi(T) \sim T^{-0.48}$, b) współczynnik Sommerfelda $C_p(T)/T \sim T^{1/2}$, c) opór elektryczny $\rho(T) \sim T^{3/2}$ oraz d) współczynnik Halla $R_H \sim \ln T$ a których zachowanie znacznie odbiega od teorii cieczy Fermiego.

Aby uzyskać więcej informacji o badanym obszarze, spreparowany został monokryształ dla krytycznego składu $x_{cr} = 0.68$. Zachowanie nielandauowskiej cieczy Fermiego przeanalizowane zostało w kontekście bliskości teorii antyferromagnetycznego kwantowego punktu krytycznego. Dzięki temu, możliwe stało się studiowanie fundamentalnych właściwości fenomenu kwantowej krytyczności, w porównaniu do często obserwowanej krytyczności ferromagnetycznej w układach tj. $UT_{1-x}T'_xGe$, $T = Rh, Co$ and $T' = Ru, Fe$. Główną konkluzję jaką można wysunąć z badań nad roztworami stałymi $UPd_{1-x}Ru_xGe$ jest fakt, że magnetyczny stan podstawowy może być „zduszony” począwszy od ferromagnetyzmu, przez antyferromagnetyzm aż do stanu niemagnetycznego. W połowie koncentracji x , obecność stanu nFL przypuszczalnie związana jest z występowaniem antyferromagnetycznego kwantowego punktu krytycznego w „asyście” niestabilności magnetycznej.

W serii próbek dla roztworów stałych $UPd_{1-x}Co_xGe$, podobnie jak dla $UPd_{1-x}Ru_xGe$, obserwowano obniżanie się momentów magnetycznych z jednoczesnym zmniejszaniem koncentracji elektronów d oraz odległości pomiędzy atomami uranu. Nieobecność przejścia magnetyczno-niemagnetycznego w $UPd_{1-x}Co_xGe$ jest spodziewana, gdyż oba związki $UPdGe$ i $UCoGe$ są ferromagnetykami. Jednakże, same badania ujawniły obecność uporządkowania antyferromagnetycznego w połowie koncentracji Co, jak również istnienie

---

szkła spinowego przy dużo większym podstawieniu kobaltem. Niezwykle jest to, że nie tylko pojawienie się oddziaływań antyferromagnetycznych wzbudziło nasze zainteresowanie, ale również obecność charakterystycznego zachowania dla sieci Kondo wraz z dalszym domieszkowaniem atomów Co. Zatem, o ile dla $\text{UPd}_{1-x}\text{Ru}_x\text{Ge}$, efekt konkurujących oddziaływań AF, F i fluktuacji spinowych idzie w parze wraz ze wzrostem delokalizacji stanów $5f$, o tyle dla $\text{UPd}_{1-x}\text{Co}_x\text{Ge}$ obserwowany ferromagnetyzm wraz ze słabnącym oddziaływaniem wymiany U-U, wzajemnie oddziałuje z efektem Kondo. Oddziaływania typu Kondo wpływają na wzrost fazy AF w $\text{UPd}_{1-x}\text{Co}_x\text{Ge}$. Podobnie jak dla poprzedniego układu, tak i dla tego sporządzono diagram fazowy.

Reasumując, przebadano dwa roztwory stałe $\text{UPd}_{1-x}\text{Ru}_x\text{Ge}$ i $\text{UPd}_{1-x}\text{Co}_x\text{Ge}$, które wykazały, że nawet systematyczna zmiana liczby elektronów d w układzie, prowadzi do nieoczekiwanych odkryć i egzotycznych zachowań. Należy zaznaczyć, że parametrem kontrolnym jest nie tylko koncentracja elektronów d , odległość między atomami U, czy różnorodność oddziaływań magnetycznych, ale także ich współzawodnictwo/współistnienie dzięki dualnemu charakterowi elektronów $5f$, pełniących kluczowe role w rozstrzygnięciu stanu podstawowego układu.